

PEDAQOGİKA VƏ PSIXOLOGIYA

UOT 387(091)

24

NİLUFƏR AĞAYEVA
AMEA Naxçıvan Bölməsi
nuraagaoglu@gmail.com

NAXÇIVANDA AÇILMIŞ ALİ MƏKTƏB - API-nin NAXÇIVAN FİLİALI

Məqələdə Azərbaycan Pedaqoji İnstitutunun Naxçıvan filialının yaradılmasının zəruriliyi əsaslandırılmış və əhəmiyyəti göstərilmişdir. Naxçıvanda yüksək ixtisaslı müəllim kadrlarının hazırlanmasında bu ali təhsil müəssisəsinin rolu, onun maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, elmi dərslik kadrlarla təmin edilməsi, təhsil prosesinin təşkil edilməsi kimi məsələlərə diqqət yetirilir və təhlillər aparılır. Yekun nəticə ondan ibarətdir ki API-nin Naxçıvan filialı muxtar respublikada pedaqoji kadrların hazırlanmasında və ziyalı potensialın artırılmasında mühüm rol oynamışdır.

Açar sözlər: Naxçıvan, Naxçıvan filialı, Azərbaycan Pedaqoji İnstitutu, ali məktəb

Özündə çoxmillilik yaşayış, mədəniyyət, dövlətçilik tarixini daşıyan Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi olan Naxçıvanda təhsilin inkişafı özünəməxsus qədim ənənələrə səykənir. Burada dahi şəxsiyyətlər, dünya şöhrətli alimlər, elm, sənət adamları, istedadlı maarifçilər yetişmişdir. İnsana, sənətə, sənətkara və maarifə yüksək qiymət verilmişdir. Məhz bunun nəticəsidir ki, Naxçıvanda, bu diyarda təhsil və sənət məktəbi yaranmış, minlərlə alim, müəllim, həkim, şair, yazıçı, rəssam, bəstəkar, memar, sərkərdə, diplomat, görkəmli dövlət xadimi və s. şəxsiyyətlər bu məktəbi bitirmiş, Naxçıvan ziyalıları ocağı, alimlər yurduna çevrilmişdir. Bu gün Naxçıvanda fəaliyyət göstərən ali təhsil müəssisələrinin içərisində Naxçıvan Dövlət Universitetinin özünəməxsus yeri vardır. Naxçıvan Dövlət Universitetinin keçdiyi yola nəzər salarkən belə bir qənaətə gəlmək olur ki, Naxçıvanımız bu gündən, onun təhsilini, elmini, mədəniyyətini, alimlərini, habelə iqtisadiyyatını, mədəni-psixoloji vəziyyətini, bir sözlə, bütövlükdə yaşadığımız ictimai mühitə bu təhsil ocağından ayrılıqda təsəvvür etmək olmaz. İndiyədək Naxçıvan Dövlət Universitetinin 30 mindən çox məzununu olmuşdur (16). Məzunlar arasında yüksək vəzifəli şəxslər, deputatlar, ali rütbəli hərbiçilər, dövlət xadimləri vardır. Naxçıvan Dövlət Universiteti möhkəm milli əsaslara malik olan, dövlətçilik təmayüllü və dünyaya inteqrasiya etmiş müasir tipli ali məktəbdir. Dünya birliyində və ölkənin ali təhsil sistemində özünəməxsus yeri olan Naxçıvan Dövlət Universiteti daim yenilənmək və inkişaf etmək istiqamətində tarixi yolunu davam etdirməkdədir. Dünyanın çoxəsrlik tarixə malik universitetləri ilə müqayisədə Naxçıvan Dövlət Universiteti cavan olsa da, çox mənalı inkişaf yolu keçmişdir.

API-nin Naxçıvan filialının təşkili

1960-cı illərdə Sovetlər birliyində ali təhsil ocağı olmayan yeganə mux-

Məqalə tarixçəsi:

Göndərib: 08.05.2019, qəbul edilib: 10.06.2019

tar respublika Naxçıvan idi. Bunun üçün də burada ali təhsil müəssisəsinin açılması zəruri idi. 1960-cı illərdə Azərbaycan KP Naxçıvan Vilayət Komitəsinin birinci katibi Hacığa İbrahimov, Vilayət Komitəsinin üçüncü katibi Qənbər Qurbanov, Naxçıvan MSSR Ali Soveti Rayasat Heyyyətinin sədri Səkinə xanım Əliyeva, Naxçıvan MSSR Nazirlər Sovetinin sədri Ramazan İsmayilov, onun birinci müavini Səfərali Babayev və başqaları Naxçıvanda ali məktəb açılması işinə çox ciddi yanaşırdılar. Onlar Naxçıvanda ali məktəbin açılmasının diyarın mədəni-iqtisadi inkişafı üçün çox vacib sayırdılar (1, s. 22).

Sov.İKP və SSRİ Nazirlər Sovetinin 3 sentyabr 1966-cı il tarixli 729 nömrəli qərarı ilə əlaqədar olaraq Azərbaycan KP MK və Nazirlər Sovetinin 11 oktyabr 1966-cı il tarixli 564 nömrəli qərarı ilə Azərbaycan SSR ali və orta ixtisas təhsili Nazirliyinin 5 noyabr 1965-cı il tarixli 323 nömrəli əmrini yerinə yetirmək məqsədilə 1967-1968-ci tədris ilində Azərbaycan Pedaqoji İnstitutunun Naxçıvan şəhərində filialının açılması qərarı alındı. Həmçinin API-nin rektorluğuna bu mühüm dövlət əhəmiyyətli işi vaxtında həyata keçirməkdən ötrü filialın maddi-texniki bazasını yaratmaq və kadrlarla təmin etmək imkanlarını dəqiqləşdirməyi də tapşırırdılar (8, v.10).

Bundan sonra API-nin baş müəllimi Ə.Əhmədov müvafiq göstərişə əsasən Naxçıvana gələrək burada API-nin Naxçıvan şəhərində açılması nəzərdə tutulan filialı üçün bina (1967-ci ildən 1972-ci ilə kimi həmin binada keçmiş 1 nömrəli məktəbin yerində, indiki Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Naxçıvan Bölməsinin Bioresurslar institutunun yerləşdiyi yerdə fəaliyyət göstərmişdi) müəyyən etdi və kadr məsələsi də müzakirə olundu. Çünki həmin dövrdə müəssisələrə kadr təyin edərkən Mərkəzi Komitə ilə razılaşdırıldı. Azərbaycan KPMK və Naxçıvan Vilayət Partiya Komitəsinin razılığı ilə 1941-47-ci illərdə Naxçıvan MSSR Maarif Komissarı, Naxçıvan MSSR Ali Soveti Rayasat Heyyətinin katibi, Naxçıvan "Bilik" cəmiyyətinin sədri kimi mühüm vəzifələrdə işləmiş, dövlətçilik təcrübəsinə malik olan, tarix elmləri namizədi, dosent Əli Əliyevin Naxçıvan filialında direktor işləməsinə etiraz etməmişdi. Bunu nəzərə alan API-nin rektoru Şövkət Ağayev 27 avqust 1967-cil il tarixdə yenidən təşkil olunmuş API-nin Naxçıvan filialına Əli Əliyevin direktor vəzifəsinə təyin olunması haqda əmr vermişdi. Əli Əliyev 1967-ci ilin sentyabr ayından 1970-ci ilin may ayına qədər Naxçıvan filialın direktoru kimi çalışmışdı (3, s.168).

1967-ci il sentyabrın 1-də API-nin Naxçıvan filialı fəaliyyətə başlamışdı. 1967-ci ilin sentyabr ayında API-nin Naxçıvan filialında 3 pedaqoji ixtisas Azərbaycan dili və ədəbiyyat, tarix və riyaziyyat ixtisasları təşkil olunmuş və yalnız 3 ştatda müəllim-təlim elmləri namizədi, dosent Əli Əliyev, filologiya elmləri namizədi, dosent Yavuz Axundov, Mahmud Mahmudov çalışırdı. API-nin Naxçıvan filialında 1967-ci il üçün Azərbaycan dili və ədəbiyyatı, tarix və riyaziyyat ixtisasları üzrə 105 tələbə qəbulu həyata keçirilmişdi (15, s.11).

Naxçıvan filialının qarşısında duran vəzifələr

1967-ci ildən fəaliyyətə başlayan Naxçıvan filialının qarşısında duran əsas vəzifələrdən biri maddi-texniki bazanı möhkəmləndirmək idi. Çünki API filiala təsərrüfat xərcləri buraxmırdı. Buna görə də, Naxçıvan MSSR Nazirlər Sovetinin sədri Ramazan İsmayilov filiala yaxından köməklik göstərdi. O maddi-texniki bazanı möhkəmləndirmək üçün Naxçıvan filialının hesabına pul vəsaiti köçürmüş və başqa işlərin yerinə yetirilməsi üçün lazımı tapşırıqlar vermişdi. Naxçıvan şəhər Sovetinin sədri Qurbanlı Abdullayev də filialın

təmirinə, istilik sisteminin bərpası işlərinə yaxından köməklik edirdi. Naxçıvan Vilayət Partiya Komitəsi filialın işlərini həmişə diqqət mərkəzində saxlayır, lazımı köməklikləri göstərirdi. Filialın maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi üçün Azərbaycan Dövlət Universiteti, Azərbaycan Pedaqoji İnstitutu və Azərbaycan Elmlər Akademiyası Filialın yeni yaradılmış kitabxanasına yüz-lərlə qiymətli kitablar bağışlamışdılar (1, s.118).

Naxçıvan filialının ilk direktoru dosent Əli Əliyevin əsas məqsədi filialı ixtisaslı müəllim kadrları ilə təmin etmək, təhsil prosesinin təşkilinə diqqətə artırmaq yüksək ixtisaslı gənc müəllimlərə hazırlamaq idi. Bunun üçün də o, yeni yarannmış filialı ixtisaslı müəllimlərlə kompleksləşdirmək üçün muxtar respublikada yaşayan, vaxtilə Cəlil Məmmədovluzadə adına Naxçıvan Müəllimlər İnstitutunda dərş deyən müəllimləri; - tarix elmləri namizədi İbrahim Hüseynov, filologiya elmləri namizədi İzzət Məqsudov, ədəbiyyat müəllimi Əli Hüseynov, yazıçı Müzəffər Nəsirini, təcürbəli müəllimlərdən Musa Axundov, Qasım Qasimov, Firuz Rəhimov, İbrahim Mollayev, Abbas Mehdiyev, Əkbər Süleymanov, Möhsün Möhsünov, Adil İsmayilov, Zəmfirə Əhmədovanı, Mir Dəmət Seyidov, Hüseyn Kazımov, Əli Həşimov, və başqalarını kömək etmək və işləmək üçün Naxçıvan filialına dəvət etdi (5, v.12).

Direktor Əli Əliyev və tədris hissə üzrə direktor müavini Yavuz Axundovun şəxsi münasibətləri və xahişləri hesabına Azərbaycanın görkəmli alimlərindən Fərhad Zeynalov, Yusif Seyidov, Vəli Əliyev, Şükür Sadiqov, Həmzə Qasımzadə, Məmməd Hüseyn Təhməsi, Cahid Quliyev, Məmmədcafər Cəfərov, Tofiq Hacıyev, Əziz Şərif, Qaraş Mədətov, Abbas Zamanov, Şövkət Ağayev, Fərhad Fərhadov, Hüseyn Əhmədov, Yusif Yusifov, Rəhilə Məhərrəmovə, Əhməd Əhmədov, Mirzə Cavad Bağırov, Abbasqulu Məhərrəmov, Tofiq Bektəşi, Qardaşxan Orucov, Qardaşxan Qasimov, Firudin Abdullayev, Əlisə Şükürlü, Quşdan Bağırov, Azər Hüseynov, Bilal İbrahimov, Cəfər Cəfərov və b. kimi fədakar ziyalılarımız Naxçıvan filialına gələrkə müxtəlif fənləri tədris edir, müəllimlərə lazımı elmi-metodiki köməklik göstərirdilər (4, v.10).

1969-72-ci illərdə Naxçıvan filialının fəaliyyəti

1969-cu il 138 nömrəli əmrə əsasən sentyabrın 1-dən etibarən Naxçıvan filialda 24 nəfər müəllimlə fəaliyyətə başlayıb. Bunlar arasında muxtar respublikada yaşayıb fəaliyyət göstərən yüksək ixtisaslı müəllimlər var idi (6, v.25). Həmin müəllimlərdən İsmayıl Zeynalov və Allahverdi Hüseynov hal-hazırda Naxçıvan Dövlət Universitetinin Tarix-Filologiya fakültəsində müəllim kimi çalışmaqda davam edirlər.

APİ-nin Naxçıvan filialında 1969-cu ildə həyata keçirilmiş tədbirlərdən biri də mart ayının 1-də mülki müdafiə kabinəsinin yaradılması olmuşdur. Tarix fakültəsinin II kurs tələbəsi Nəsirov Fazil isə ictimai əsaslar üzrə həmin kabinəyə müdür təyin edilmişdi. Burdan da görünür ki, Naxçıvan filialının rəhbərliyi tərəfindən gənclərə diqqət həmin dövr üçün də yüksək səviyyədə olmuşdur. Naxçıvan filialı getdikcə gənc kadrlarla da təmin olunurdu. Demək olar ki, filialın maddi-texniki bazasını gücləndirmək üçün cavan kadrlardan istifadə etmək də zəruri bir problem kimi diqqət mərkəzində idi. 1970-71-ci illərdə tarix kafedrasına iki nəfər Azərbaycan tarixi üzrə müəllim götürüldü. Onlardan birincisi Azərbaycan Pedaqoji İnstitutunu V.I.Lenin adına təqadid ilə bitirən və Naxçıvan filialına təyinatla göndərilən, həzrədə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü, professor Zəhmət Əbülqaf oğlu Şahverdiyev, digəri isə hazırda tarix üzrə elmlər doktoru, professor, millət vəkili Fə-

zail Ağamalıyev idi. Bununla da kadr çatışmazlığı tarix kafedrasında müəyyən qədər də olsa aradan qaldırılmış oldu. Bundan əlavə institutun cavan əməkdaşlarının aspirant və dissertant yolu ilə elmi potensiallarının artırılmasına qaşığı göstərilməsinə diqqət artırıldı, tədris prosesləri daha da yüksəldildi (1, s.23).

1969-cu ildən başlayaraq Naxçıvan filialında Azərbaycan dili və ədəbiyyatı ixtisaslarının qiyməti şöbələri də yaradılmışdır. 1970-ci ildən isə coğrafiya ixtisası əlavə olunmuşdu. "Pedaqogika və psixologiya", "İctimai elmlər", "Rus dili və xarici dillər" kafedraları yaradılmışdı (2, s.238).

1970-ci ildə Naxçıvan filialı Naxçıvan MəSR-də ali təhsilli kadrlar yetişdirən ilk və yeganə ali təhsil müəssisəsi olub, 5 fakültə: tarix, ədəbiyyat, riyaziyyat, coğrafiya, fizika fakültələri fəaliyyət göstərmiş, əyani şöbəsində 506 nəfər, qiyabi şöbədə isə 434 nəfər tələbə təhsil almışdır. 1970-ci ildə filialda 25 nəfər ştat üzrə, 18 nəfər isə saathesabı müəllim işləyirdi ki, bunlardan da 11 nəfəri elmlər namizədi, 7 nəfəri isə ayrı-ayrı institutların aspirant və dissertantları idi. Səfəralı Babayev isə institutun direktoru vəzifəsində çalışırdı. İnstitutun rektorluğunun və partiya komitəsinin qaşığı sayəsində xüsusilə filialın ən qabaqcıl tələbəsinə vermək üçün bir Lenin təqadidünün ayrılması və iki məqsədli aspirantura yerinin verilməsi tələbələr arasında ruh yüksəkliyinə səbəb olmuş, təlim və tərbiyəni yaxşılaşdırmaq üçün mübarizəni gücləndirmişdi (7, v.30).

APİ-nin müzakirə komissiyasının 1970-ci il 13 mart tarixində qəbul etdiyi qərar ilə filialda Tarix-ictimaiyyət kafedrası və Dil-ədəbiyyat kafedrası təşkil olundu ki, Tarix-ictimaiyyət kafedrasına - Sov.KP tarixi, siyasi iqtisad, fəlsəfə və ümumi tarix, Dil-ədəbiyyat kafedrasına isə Azərbaycan dili və ədəbiyyatı, rus dili, xarici dillər daxil edilmişdi. Tarix-ictimaiyyət kafedrasına Əli Əliyev, Dil ədəbiyyat kafedrasına isə Yavuz Axundov kafedra müdiri təyin olunması uyğun görülmüşdü (9, v.39).

19 iyun 1970-ci ildə Əli Əliyev öz ərizəsi ilə APİ-nin Naxçıvan filialının direktor vəzifəsindən azad olunur, onun yerinə isə Səfəralı Babayev filiala yeni direktor təyin olunur. Əli Əliyev bundan sonra Tarix-ictimaiyyət kafedrasının müdiri, dosent vəzifəsində öz işini davam etdirir (10, v.17).

APİ-nin Naxçıvan filialı üzrə 184 nömrəli əmrə əsasən 22 sentyabr 1970-ci ildə Filialda pedaqogika və ixtisas fənlərinin tədris metodikası - tarix, riyaziyyat, dil-ədəbiyyat, coğrafiya kafedralarının olmasını nəzərə alaraq bu fənn üzrə kafedra yaradılır və pedaqoji elmlər namizədi İbrahim Mollayev həmin kafedraya ictimai əsaslarla müd təyin edilir (11, v.6).

Naxçıvan filialında tələbələr hətərəfili biliklə əhatə olunurdular istər keçirilən dərslərdə, istərsə də pedaqoji təcrübələrdə darin elmə, savada yiyələnirdilər. 1970-71-ci il tədris planına uyğun olaraq III kurs tələbələrindən 4,6,7 nömrəli məktəblərdə keçdikləri təcrübə dərsləri də məhz yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi dərslərdə öyrəndiklərini praktika etməkləri üçün mühüm addım olmuşdu (12, v. 21-23).

1970-71-ci illərdə də APİ-nin Naxçıvan filialında kadr problemini aradan qaldırmaq üçün yeni kadrlar filialda işlə təmin olunurdular. 7 oktyabr 1971-ci ildə Quliyev Əbülqaf Muxtar oğlunun filiala Azərbaycan dili müəllimi kimi işə qəbul olunması üçün filial rəhbərliyi tərəfindən APİ-nin rəhbərliyindən xahiş olunurdu (12, v.47).

Filialda Xalid Hüseynovun rəhbərliyi altında gimnastika, voleybol, yüngül atletika və basketbol bölmələri fəaliyyət göstərir, bu bölmələrdə 300-ə yaxın idmançı məşğul olur. Sərbəst gülüş üzrə respublika çempionu olmuş, Bakıda keçirilən respublika birinciliyində yüksək yerlər tutmuş Mürsəl İsayev, İsmayıl Hacıyev kimi idmançılarla kollektiv fəxr edir. Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutunun professor-müəllim heyəti Qırmızı Əmək Bayrağı ordenli Moskva və Yaroslav Pedaqoji İnstitutların kollektivləri ölkənin bütün pedaqoji institutlarını Sov. İKP-nin XIV qurultayı şərafına yarışa qoşulmaq çağırışını qəbul edir və qarşıya məqsəd qoyulurdu. Bu məqsədlər arasında Naxçıvan filialının müəllim kadrları ilə, əsasən riyaziyyat və fizika fənləri üzrə yüksək ixtisaslı kadrlar ilə təmin etmək rəhbərlik üçün ən vacib məsələ idi (13, v.20).

Azərbaycan SSR Nazirlər Sovetinin 12 iyun 1972-ci il tarixli 214 nömrəli qərarı əsasında Naxçıvan MSSR Nazirlər Sovetinin 206 nömrəli qərarı ilə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutunun bazası əsasında Naxçıvan şəhərində Naxçıvan Pedaqoji İnstitutunun təşkil edilməsi haqqında qərar qəbul edildi. Az sonra Azərbaycan KP Naxçıvan Vilayət Komitəsinin 9 yanvar 1973-cü il tarixli protokolunda Naxçıvan Dövlət Pedaqoji İnstitutuna akademik Yusif Məmmədaliyevin adının verilməsi haqqında qərar qəbul edildi (14, v.40).

1972-ci ildən başlayaraq Naxçıvan Dövlət Pedaqoji İnstitutunda ibtidai təhsil pedaqogikası və metodikası, fizika, ümumi texniki fənləri, əmək, kimya, biologiya ixtisasları üzrə müəllim hazırlanması üçün ayrıca yeni fakültələr açılmışdır. Bunların hamısı Azərbaycan Pedaqoji İnstitutunun fəaliyyəti, onun tədris planları, proqramları və göstərişləri ilə get-gedə inkişaf edib və təkmilləşmişdir.

Filial müəllimlərinin tələbələrini dünyagörüşünün formalaşması üçün gördüyü tədbirlər

Filialın müəllimləri tələbələrini dünya görüşünün formalaşmasında ictimai elmlərin xüsusi rolunu qiymətləndirmiş, seminar və məşğələləri yüksək ideya-siyasi səviyyədə qurur, keçdikləri müəhazirə və seminarları kommunizmin quruculuğu ilə əlaqələndirirdilər. Filialın müəllimlərindən İbrahim Mollayev, Qasım Qasimov, Firuz Rəhimov dars prosesində tələbələrini həmin dövr üçün vacib olan ideya-siyasi tərbiyəsinə kommunizmi dünya görüşünün formalaşması məsələlərinə xüsusi fikir verirdilər. Yuxarıda adları qeyd olunmuş müəllimlərlə şagirdlər arasında yüksək səviyyədə qurulan dialoqun nəticəsində həmin müəllimlərin dərslərində fənlərdən tələbələrini əksəriyyəti əla və yaxşı qiymət alırdılar. Filologiya elmlər namizədi Yavuz Axundov və Müseyib Seyidovun tələbələrini dünyagörüşünün inkişaf etdirilməsində xüsusi əhəmiyyət kəsb edirdi. Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutunun professor-müəllim heyətinin filiala gəlməsi, müəyyən fənlərdən tələbələr üçün mühazirələr oxunması filial rəhbərliyin uğurlularından ən başlıcası olmuşdur. Filologiya elmlər doktoru Məmməd Hüseyn Tahmasibin filialda şifahi xalq ədəbiyyatından deydi mühazirələr tələbələrini yaddaşında silinməz xoş xatirə kimi qalmışdır. Bundan başqa Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutunun Naxçıvan filialında sair və yazıçılarla bəzi görüşlər keçirilirdi ki, bunda da məqsəd tələbələrini dünyagörüşünə yeni fikirlər qatmaq idi. 1970-ci ildə yazdığı Süleyman Rəhimov, sair İslam Səfərlilə, Tofiq Bayram, Nəbi Xəzri ilə keçirilən görüşlər tələbələrə xoş təsir göstərmiş, həmçinin Böyük Vətən müharibəsi iştirakçıları kommunist və Qırmızı taborçularla görüşlər tələbələrini dünyagörüşünün formalaşmasında xüsusi rol oynamışdır (8, v.20). Görüşə gələn yazıçılar, şairlər, Böyük Vətən mühəri-

bəsi iştirakçıları öz fəaliyyətlərində uğurları tələbələrə bölüşür, onlara həyatda necə mübarizə aparaq uğurlara və yüksək elmi savada yiyələnəcəkləri haqda məsləhət verirdilər.

Ümumiyyətlə API-nin Naxçıvan filialının açılması mühüm elm və təhsil məsələsi olan Naxçıvan Dövlət Universitetinin hazırkı fəaliyyəti üçün təməl rolunu oynadı və muxtar respublikada elmi, bilikli gənclərin yetişməsinə mühüm əhəmiyyət kəsb etdi. Məhz Naxçıvan filialını bitirmiş məzunlar bu gün Naxçıvan Muxtar Respublikasının eləcə də Azərbaycanın inkişafında yaxından iştirak edirlər.

ƏDƏBİYYAT

1. "Naxçıvan Dövlət Universiteti 50 ildə" adlı elmi konfransın materialları. "Qeyrat" nəşriyyatı, 2017, 172s
2. Naxçıvan tarixi 3 cildə, III cild. Naxçıvan, "Əcəmi" mətbəəsi. 2015, 558 s.
3. "Naxçıvan Ensiklopediyası". II cildə, I cild Naxçıvan. 2005, 397 s
4. Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Arxivində (NMRDA): F. 747, siy.2, iş 3, 47 v
5. NMRDA: F. 747, siy.2, iş 1, 50 v
6. NMRDA: F. 747, siy.2, iş 2, 50 v
7. NMRDA: F. 713, siy.3, iş 48
8. NMRDA: F. 1, siy.1, iş 982, 47 v
9. NMRDA: F.747, siy.2 iş 2, 50 v
10. NMRDA: F.747, siy.2 iş 3, 46 v
11. NMRDA: F.747, siy.2 iş 4, 39 v
12. NMRDA: F.747, siy.2 iş 6, 47 v
13. NMRDA: F. 713, siy. 3, iş 48, 50 v
14. NMRDA: F. 1, siyahı 1, iş 232, 50 v
15. Y.Məmmədaliyev adına Naxçıvan Dövlət Universiteti. "Elmi Əsərlər" məcmuəsi xüsusi buraxılış. "Qızıl Şərq" mətbəəsi. Bakı: 1997, №1. 48 s.
16. http://nakhchivan.preslib.az/az_c2.html

РЕЗЮМЕ

НИЛОФЕР АГАЕВА ВЫСШАЯ ШКОЛА В НАХЧЫВАНЕ-НАХЧЫВАНСКИЙ ФИЛИАЛ АПИ

В статье обоснована необходимость и значение создания Нахчыванского филиала Азербайджанского педагогического института. Уделяется внимание на роль этого высшего учебного заведения в подготовке высококвалифицированных преподавательских кадров, укреплении его материально-технической базы, обеспечении научно-квалифицированными кадрами, организации вопросов процесса анализа и проводится анализирование. В результате делается вывод, что Нахчыванский филиал АПИ сыграл важную роль в подготовке педагогических кадров и повышении интеллектуального потенциала.

Ключевые слова: Нахчыван, Нахчыванский филиал, Азербайджанский педагогический институт, высшая школа

SUMMARY

NILUFAR AGHAYEVA

**NAKHCHIVAN BRANCH OF API IS THE INSTITUTE OPENED IN
NAKHCHIVAN**

The article emphasizes the necessity of establishing the Nakhchivan Branch of the Azerbaijan Pedagogical Institute. The importance of this is the focus on the role of the higher education institution in strengthening the material and technical base of the higher education institution in Nakhchivan. The final result is that the Nakhchivan Branch of the API plays an important role in the preparation of pedagogical cadres and increasing the intellectual potential in the autonomous republic.

Key words: Nakhchivan, Nakhchivan branch, Azerbaijan Pedagogical Institute, higher school

(Pedaqogika üzrə elmlər doktoru, professor İ.Əliyev tərəfindən təqdim edilmişdir)

